

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

10 §:n 2 momentissa tulisi säätää, että yhteensovittamisryhmässä on edustettuna myös Lupa- ja valvontavirasto. Tämä olisi eduksi sille, että yhteis-toimintaryhmä voi tehdä päätöksiä mahdollisimman hyvän tilannekuvan pohjalta. Tämä voitaisiin järjestää esimerkiksi pääjohtajan jäsenyydellä tai läsnä- ja puheoikeudelle kokouksissa.

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

13 §:ssä säädettäisiin varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämisestä varautumisen yhteistyöalueilla. Järjestely vastaisi pitkälle nyt vallitsevaa ti-lannetta ja Lupa- ja valvontaviraston tehtävät aluehallintoviraston tehtäviä. Aluehallintouudistuksen aikataulu huomioiden tämä on perusteltua, mutta alueellisen varautumisen toteutusmallin muutostarpeet on otettava valmiste-luun viivytyksettä, koska ehdotettu malli ei vastaa alueiden tarpeisiin esi-merkiksi maakunnallisten yhteistyörakenteiden ylläpidon ja läsnäolon; tilannekuvan tuottamisen, ylläpidon ja toimittamisen, eikä elinkeinoelämän näkemysten huomioimisen osalta. Huoltovarmuuskeskuksen ja Elinvoimakeskusten yhteistyötä olisi samalla järkevää vahvistaa nimeämällä Elinkeinoelämän varautumisen (ELVAR)-yhteyshenkilöt kaikkiin Elinvoimakeskuksiin. Nykyisen kaltaisen toimintamallin jatkaminen aiheuttaa päällekkäistä toimintaa Lupa- ja valvontaviraston ja muiden toimijoiden, kuten maakunnallisten valmiusfoorumien välillä.

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

3 §:n 1 momentissa on muun ohella esitetty säädettäväksi elinvoimakeskusten päätoimipaikoista ja toimipaikoista valtioneuvoston asetuksella. Elinvoimakeskusten toimipaikoista säättäminen valtioneuvoston asetuksella on perusteltua, millä viraston alueellista läsnäoloa kaikissa maakunnissa varmistetaan. Sen sijaan elinvoimakeskusten päätoimipaikoista ei tule säätää. Päätoimipaikoista säätämättä jättäminen osoittaisi modernia sekä nykyistäkin tilannetta vastaavaa ajattelua ja toimintatapaa monipaikkaisessa työn tekemisessä. Jättämällä päätoimipaikoista säätämättä ei keskitettäisi johtoa, esihenkilöitä, esikuntatehtäviä eikä pidemmän päälle muutakaan asiantuntemusta muutamaankasvukeskukseen. Sen sijaan tulisi säätää, että elinvoimakeskuksilla on toimipaikat jokaisessa maakunnassa. Pelkkä toimi-paikkastatus osoittaisi maakuntien tasapuolisempaa asemaa aluehallinnossa, millä on suuri merkitys keskeisten yhteistyötahojen, erityisesti maakunnan liittojen, kanssa toimittaessa. Lain 3 §:n 1 momentin yksityiskohtaisiin perusteluihin tulisi tehdä vastaavat muutokset eli poistaa päätoimipaikasta säättäminen ja lisätä tekstiin edellä olevia perusteita. Käsitteistö tulisi yhte-näistää lakitekstin mukaiseksi.

Elinvoimakeskuksista on muotoutumassa hyvin erilaisia ja erikokoisia sekä tehtäväsällöltään että toimintamandaatiltaan. Pohjalaismaakuntien (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa) osalta asetuksessa on päädytty loogisia toimintakokonaisuuksia pilkkoviin ratkaisuihin, jotka hankaloittavat organisoitumista, verkostotyötä, asiakaspalvelua ja tuottavat lisäkustannuksia. Tämä on jopa osin toimintaa vaarantavaa. Erityisen ongelmallisena pi-detään nykyisen Liikennevastuualueen jakamista kahteen eri elinvoimakeskukseen. Nämä tehtävät ovat nykyisin organisoitu kompaktiksi ja osaavaksi kokonaisuudeksi verrattain vähäisillä henkilöresursseilla. Näiden jakaminen kahtia heikentää tuottavuutta, taloudellisuutta ja asiakaspalvelua. Pieni osastokoko ja asiantuntijatehtävien voimavarojen vähäisyys suhteessa tehtävien määrään tunnustetaan suureksi riskiksi, joka vaarantaa lakisäätötehtävien hoidon ja tulostavoitteiden

saavuttamisen. Tämä on todettu myös Virastorakenne ja tehtävienjaon selvityshankkeen loppuraportissa. Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten osalta liikennetehtävien pilkkominen tuottaa merkittäviä haasteita myös ohjaukselle ja johtamiselle.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

8 §:n 2 momentissa tulisi säätää, että yhteensovittamisryhmässä on edustettuna myös elinvoimakeskukset. Tämä on välttämätöntä, jotta yhteistoimintaryhmä voi tehdä päätöksiä mahdollisimman hyvän tilannekuvan pohjalta. Vastaava edustus on tällä hetkellä myös ELY-keskusten johtoryhmässä.

Luku 3 Kehittämisen- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

6 §:n 2 momentin perusteluihin tulisi lisätä, että kehittäminen- ja hallintokeskuksen johtoryhmän kokoonpanoon kuuluu hallinto- ja kehittämiskeskusten johtajan lisäksi ainakin elinvoimakeskuksen nimeämä edustaja. Yksityiskohtaisiin perusteluihin tulisi näiltä osin kirjata, että elinvoimakeskusten ja kehittäminen- ja hallintokeskuksen toimintaprosessit ovat monilta osin yhteisiä, joten elinvoimakeskusten edustajan on oltava tiiviisti mukana laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita käsiteltäessä. Näillä asioilla on yksityiskohtaisten perustelujenkin mukaan vaikutuksia elinvoimakeskuksiin sekä näiden asiakkaisiin ja sidosryhmiin.

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittäminen- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

Luvussa 4.1.1.1 Lupa- ja valvontavirasto ja siihen koottavat tehtävät -luvussa sivulla 96 todetaan, että ”Tehtävän (varautumisen alueellinen yhteistyö) hoitaminen maantieteellisellä varautumisen yhteistyöalueella varmistaisi valtakunnallisen viraston alueellisen läsnäolon ja yhteistoiminnan toteutumisen alueellisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa.” Ilmaisu on ylioptimistinen. Tehtävien järjestäminen pelkästään varautumisen yhteistyö-alueilla ei varmista riittävää alueellista läsnäoloa maakuntatasolla, joka on monien toimijoiden toiminta-alue edellyttäen korvaavia ja täydentäviä varautumisjärjestelyjä, kuten maakunnallisia valmiusfoorumeita. Kuten Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lain 13 §:n kommentoinnin yhteydessä on todettu, alueellisen varautumisen toteutusmallin muutostarpeet on otettava valmisteluun viivytyksettä, koska ehdotettu malli ei vastaa alueiden tarpeisiin esimerkiksi maakunnallisten yhteistyörakenteiden ylläpidon ja läsnäolon; ti-lannekuvan tuottamisen, ylläpidon ja toimittamisen, eikä elinkeinoelämän näkemysten huomioimisen osalta. Lisäksi nykyisen kaltaisen toimintamallin jatkaminen aiheuttaa päällekkäistä toimintaa Lupa- ja valvontaviraston ja muiden toimijoiden, kuten maakunnallisten valmiusfoorumien välillä.

Luvussa 4.1.1.2 Elinvoimakeskukset ja niille koottavat tehtävät sivun 98 kolmannessa kappaleessa käytetään käsitettä ”täyden palvelun keskuksia”. Käsite on virheellinen ja harhaan johtava, koska lukuisat ja merkittävät elin-voimakeskusten tehtävät olisivat keskitettyjä joko valtakunnallisesti tai vain muutamaamaan elinvoimakeskukseen. Myöskään maininta, että keskittämisiä ja erikoistumisia tehtäisiin nykyistä vähemmän, ei pidä paikkaansa.

Luvun 4.2.1.2 Vaikutukset julkiseen talouteen sivun 101 neljännessä kappaleessa todetaan, että ”Eräiden liikennetehtävien jakautuminen nykyisen yhdeksän ELY-keskuksen sijasta kymmeneen elinvoimakeskukseen aiheuttaa nykytilanteeseen nähden kustannuksia, joiden arvioidaan olevan suuruudeltaan joidenkinkin henkilötyövuosien laajuisia ja suhteessa virastouudistuksen kokonaisuuteen vähäisiä.” Ilmaisua on virheellinen. Kustannusten ei voi katsoa olevan vähäisiä tilanteessa, jossa elinvoimakeskukset muiden valtion virastojen tapaan toteuttavat hallitusohjelman tuottavuusohjelman ja hallituksen kehysriihen 16.4.2023 päätösten mukaisia toimintamenojen sopeuttamistoimia. Lisäksi vähäistä suurempia kustannuksia syntyy siitä, että Hämeen ELY-keskuksesta Kanta-Hämeen maakunta ja Päijät-Hämeen maa-kunta tulevat kuulumaan eri elinvoimakeskuksiin.

Luvussa 4.2.3 Vaikutukset yrityksiin, tulisi Lupa- ja valvontaviraston kohdalla mainita, että ympäristötehtävien siirtyminen lähes kokonaisuudessaan eri viranomaiselle erilleen elinkeinojen edistämistehtäviä hoitavasta virastosta, voi aiheuttaa tiedonkulun ja muun vuorovaikutuksen vähenemistä ja elinkeinoelämän tilannekuvan ja -ymmärryksen heikkenemistä ympäristöviranomaisessa.

Luvun 4.2.5.2 Elinvoimakeskuksiin siirtyvät tehtävät ja vaikutukset organisaation sivun 117 ensimmäisessä kappaleessa todetaan että ”Haasteen merkityksellisyyden arvioinnissa on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että kymmeneen elinvoimakeskukseen yhdistetään 15 nykyistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, jolloin yksittäisiä elinvoimakeskuksiin koot-tavia tehtäviä hoitava henkilöstömäärä tulisi nousemaan olennaisesti nykyisestään.” Tämä ei pidä kaikilta osin paikkaansa, sillä monilla alueilla (Etelä-Pohjanmaa, Kaakkois-Suomi, Keski-Suomi, Lappi) henkilömäärä tulee pienemään nykytilanteeseen verrattuna ja yhdellä alueella (Pohjanmaa) olemaan jo lähtökohtaisesti pieni.

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälistä

Valtioneuvoston asetuksen 3 - 13 §:ssä säädettävät lukuisat ja erilaiset toimialueet eräissä tehtävissä ja tehtävien keskittämiset aiheuttavat sen, että elinvoimakeskuksista tai ainakaan osasta niistä ei muodostu hallitusohjelman tarkoittamia vahvoja elinvoimakeskuksia. Keskittämiset tekevät aluehallinnon rakenteesta ja palveluista asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille vaikeasti hahmotettavan. Lisäksi monimutkaiseksi muodostuva rakenne vaikeuttaa elinvoimakeskusten tehokasta ja vaikuttavaa johtamista. Tehtävien osittaisesta sirpaloitumisesta johtuen tehtävien keskittäminen on kuitenkin osassa tehtäviä välttämätöntä. Suunnitelluista keskittämisisistä Kaakkois-Suomen ELY-keskus esittää seuraavat huomiot:

Asetusehdotuksesta puuttuu Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen osalta keskitetty valtakunnallinen tietunnelien turvallisuusvastaavan tehtävä. EUn tunnelidirektiiviissä 2004/54/EY edellytetään, että jokaisella tietunnelilla on oltava turvallisuusvastuuhenkilö. Kansallisesti tehtävä perustuu Tra-ficom in antamaan tunnelimääräykseen (TRAFICOM/435710/03.04.03.00/2019) ja tunneliohjeeseen (RAFICOM/314117/03.04.03.06/2023). Ohjeessa todetaan, että vakiintunut termi tunnelidirektiivin turvallisuusvastuuhenkilölle on Suomessa turvallisuusvastaava. Tehtävä määriteltiin Kaakkois-Suomen ELYn tehtäväksi vuonna 2015 tienpidon isossa organisaatiomuutoksessa. Tehtävän sijoitus-ta ja sisältöä oli vahvasti mukana ohjaamassa silloinen Liikennevirasto. Tällä hetkellä KAS-ELY hoitaa turvallisuusvastaavan tehtävää kaikissa ELY-keskusten vastuulla olevissa tietunneleissa

Vesivaratehtävissä Etelä- ja Itä-Suomen alueellinen keskittäminen on perusteltua, sillä Vuoksen ja Kymijoen vesistöalueet muodostavat kokonaisuuden, jolla säännöstely- ja juoksutustehtävät sekä tulvarikien hallinnan tehtävät edellyttävät joka tapauksessa alueellista yhdessä tekemistä. Luonnosesityksessä tehtävä on esitetty sijoitettavaksi hallinnollisesti Kaakkois-Suomeen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vesistösäännöstelyiden ja tulvariskien hallinnan hoitaminen alavirtaperiaatteen mukaisesti sekä raja-vesistötehtävien painottuminen Kaakkois-Suomeen puoltavat tehtävän keskittämistä Kaakkois-Suomeen. Nykyisin valtakunnallisesti Etelä-Savon ELY-keskukseen keskitetyt vesihuoltolaissa tarkoitetut tehtävät sekä avustusten myöntäminen vesiliiketoiminnan kehittämiseen, kokeiluihin, kumppanuuksiin ja vientiin esitetään sisältyvän Etelä- ja Itä-Suomen vesitalouden keskitettyyn kokonaisuuteen. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tehtäviä on nykyisin hoidettu Etelä-Savossa erittäin hyvin. Tehtävässä painottuu valtakunnallisuus, mistä syystä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hallinnollinen sijoituspaikka ei vaikuta tehtävien hoitoon ja toisaalta tehtävien sijoittaminen muiden vesitaloustehtävien yhteyteen tuo hallinnollisia synergiaetuja. Edellä mainituista syistä tehtävä on perustelua keskittää muiden vesitaloustehtävien rinnalle Kaakkois-Suomeen.

Vesienhoidon edistämis- ja toimeenpanotehtävät keskitettäisiin Kaakkois-Suomen osalta Itä-Suomeen ja merenhoidon edistämis- ja toimeenpanotehtävät keskitettäisiin valtakunnallisesti Lounais-Suomeen. Vesien- ja merenhoidon edistämis- ja toimeenpanotehtävät ovat suurelta osin alueellisten ja paikallisten toimijoiden kanssa tehtävää työtä, jonka tehokas ja laadukas toteuttaminen vaatii niin paikallisten erityisolojen kuin myös alueen toimijoiden tuntemista. Lisäksi vesien- ja merenhoidon edistämis- ja toimeenpanotehtävät ovat suurelta osin ympäristön ennallistamista. Edellä mainituista syistä tulisi vielä harkita vesienhoidon ja merenhoidon tehtävien sijoittamista jokaiseen elinvoimakeskukseen luonnonsuojelun tehtävien yhteyteen.

Rakennusperinnön suojeluun liittyvien avustusten myöntäminen on tarkoitus keskittää Kaakkois-Suomen osalta Itä-Suomen elinvoimakeskukseen. Tehtävä on luonteeltaan alueellinen ja siihen kytkeytyy merkittävää neuvontatyötä. ELY-keskuksessa tehtävää hoidetaan osana alueidenkäyttötehtävää ja merkittävä ko. osa resursseista on siirtymässä LVV:oon, jolloin tehtävän keskittäminen isompiin yksiköihin on järkevää. Rakennussuojelun alueellisessa neuvonnassa alueellisten vastuumuseoiden rooli tulee kasvamaan.

Suomessa on ympäristöministeriön hallinnanalalla joitakin valtion vesirakenteita ja niihin liittyvä vesitalouslupia, jotka liittyvät luonnonsuojeluun, lähinnä lintuvesien hoitoon. Tällaiset rakenteet ja niiden hoito sekä luvanhallintatehtävät tulisi kuulua sille Elinvoimakeskukselle, minkä alueella ne pää-sääntöisesti sijaitsevat. Rakenteet ovat osa luonnonsuojelun edistämistehtävää.

Ilmatoon liittyviä asiantuntijatehtäviä sijoittuu molempiin organisaatioihin, mitä pidetään hyvänä ja tarkoituksenmukaisena tilanteessa, missä il-mastokysymysten painoarvo on kasvamassa ja ne ovat vahvasti poikkihallinnollisia. EVK:n ilmastokeskittämisen (YM) osalta toivotaan, että nykyinen monipaikkainen, toimivaksi todettu toimintatapa voisi jatkua. Pirkanmaan EVK:n tehtäväksi esitetyn Ilmastokeskittämisen etuina voidaan pitää nykyisen Pirkanmaan erikostumistehtävän jo hyväksi todettujen toimintatapojen jatkuminen. Tehtävän henkilövoimavarojen varmistaminen olisi tärkeää, koska kyseessä on uusi tehtäväkokonaisuus. EVK:n osalta Kaakkois-Suomen ELY-keskus pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että ilmastotyö on myös osa alueilla tehtävää kehittämistyötä ja yhteistyötä. Alueiden ilmastotyön rahoituspohjan supistuessa tulee elinvoimakeskuksille turvata kaikki mahdollisuudet edistää ilmastotoimia oman alueensa lähtökohdista. Poikki-hallinnollisena kysymyksenä ilmasto eroaa tehtävänä suppeammin ja raja-tummin määritellyistä, perinteisistä keskitetyistä tehtävistä. Keskitetylle il-mastotehtävälle on ilmastolain mukaisen suunnittelujärjestelmän perusteella tarvetta, mutta kaikissa EVK:issa on tarpeen tehdä ja tulisi olla mahdollisuus tehdä alue- ja paikallistasoista ilmastotyötä EVK:n oman määrittelyn mukaisesti. Ilmastokysymysten osalta on tarpeen tehdä vahvaa yhteistyötä EVK:n ja LVV:n välillä.

Rakennerahastotehtävät ovat keskitettynä neljään elinvoimakeskukseen. Pidämme tärkeänä, että seuraavaa ohjelmakautta valmistellessa otetaan vakavaan harkintaan rakennerahastotehtävien palauttaminen kaikkiin elin-voimakeskuksiin.

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Kyllä (vastauskenttä aukeaa, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

Lakiluonnoksessa Elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta on ensimmäisen luvun toisessa pykälässä määritetty Elinvoimakeskuksen tehtävät. Maahanmuuton osalta määritelmä poikkeaa nykyisestä ELY-keskuksen tehtävästä ja uudessa laissa käytetään kautta linjan termiä työ- ja koulutusperusteinen maahanmuutto vanhan maahanmuutto -termin sijaan. Epäselväksi jää, tuleeko tulevilta Elinvoimakeskuksilta poistumaan kokonaan nämä humanitääriin maahanmuuttoon liittyvät tehtävät. ELY-keskuksella niiden piiriin kuuluu mm. perheryhmäkotiin ja alaikäisiin liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät, kuntasopimukset, kiintiöpakolaisten ja muiden kuntiin ohjattavien neuvottelut yhdessä kuntien kanssa sekä valtion kotoutumista edistävien korvausten budjetin alueellinen seuranta. Näistä tulevia keskitettäviä tehtäviä ovat nykyisen tiedon mukaan ainoastaan perheryhmäkotiin ja alaikäisiin liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät.

Perusteluissa vaikutuksista ja Elinvoimakeskuksia koskevan lakiluonnoksen pykälässä 21 § (Yhteistyö eri toimijoiden kanssa) ei ole kuvattu liikenteen maankäyttöön liittyviä asioita ja oikeuksia, jotka on säädetty laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä (LLjMt). Puuttuvia elinvoimakeskuksen tehtäviä ovat muun muassa osallistuminen kuntien kaavoitukseen ja muihin alueidenkäytön suunnittelun menettelyihin, osallistuminen ympäristöön liittyviin lupa- ja arviointimenettelyihin, lausuntojen kuten naapurinkuulemislausuntojen antaminen sekä toimiminen itsenäisenä muutoksenhakijana alueidenkäyttöön liittyvissä päätöksissä.

Ilmatoon liittyviä asiantuntijatehtäviä sijoittuu molempiin organisaatioihin, mitä pidetään hyvänä ja tarkoituksenmukaisena tilanteessa, missä ilmasto-kysymysten painoarvo on kasvamassa ja ne ovat vahvasti poikkihallinnollisia. LVV:n osalta on tärkeää, että pieni ilmastoresurssi sijoitetaan siten, että se pystyy mahdollisimman hyvin palvelemaan koko organisaatiota ilmasto-kysymysten kytkeytyessä kaikkien osastojen tehtäviin. Tehtävän henkilö-voimavarojen varmistaminen olisi tärkeää, koska kyseessä on uusi tehtävä-kokonaisuus. LVV:n osalta ilmastotehtävän määrittelyssä tulisi tunnistaa, että ilmastokysymyksiä edistetään jo lähtökohtaisesti ilmastolain mukaisen, valtion viranomaisia koskevan edistämismallin myötä. Uuden ilmasto-lain velvoitteet tulisi ottaa huomioon rakennettaessa kokonaan uutta virastokokonaisuutta. Ilmastolain edistämismallin lisäksi tehtävä perustuisi ilmastolain mukaisten suunnitelmien toimeenpanoon sekä sektorilainsäädännössä kuvattuihin ilmastovaikutusten arvioinnin vaateisiin. Ilmastokysymysten osalta on tarpeen tehdä vahvaa yhteistyötä LVV:n ja EVK:n välillä.

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

Valmiuslaki

Valmiuslain 49 § mukainen tehtävä, joka koskee rakentamiseen liittyvän aloitus- ja jatkamisluvan myöntämistä on tarkoitus siirtää ELY-keskuksilta Elinvoimakeskuksille. ELY-keskusten keskeinen rakentamiseen liittyvä osaaminen ja tehtävät ovat siirtymässä uudistuksessa Lupa- ja valvontavirastoon. Tehtävän siirtosuuntaa tulee vielä harkita samassa yhteydessä, kun virastojen valmiustehtävien tehtäväjako ratkaistaan.

Valmiuslain muutosehdotuksessa (liite 5 s. 242) tulee 74 § liittyen huomioi-da, että Elinvoimakeskusten mahdollisuudet perustaa poikkeusoloissa kuljetusohjausyksiköitä ovat hyvin rajalliset, kun julkisen henkilöliikenteen tehtävät ja niitä hoitava henkilöstö siirretään Liikenne- ja viestintävirastoon. Kuljetusohjausyksiköiden toiminta olisi luontevampaa olla Liikenne- ja viestintäviraston (Traficom) vastuulla. Keskeisimmin ne liittyvät evakuoitukuljetuksiin ja siinä henkilökuljetusverkotot ovat avainasemassa.

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta: Ehdotetut muutokset laissa on hyvin kuvattu Lupa- ja valvontaviraston ja Elinvoimakeskuksen tehtäväjako. Virastojen yhteistyön välttämättömyys olisi hyvä nostaa kirjaukseksi lakiin. ELY-keskus ehdottaa lisäksi, että vesienhoitosuunnitelman yhteensovittamiseksi perustettavaan vesienhoitoalueiden ohjausryhmään nimettäisiin edustajat vesien- ja merenhoidon järjestämisviranomaisen ja kalatalouden edustajan lisäksi vesienhoitoalueen toimivaltaiset vesienhoidon toimeenpanosta vastaavien Elinvoimakeskusten edustajat ja samoin myös vesivaratehtävistä kyseisellä alueella vastaavien Elinvoimakeskusten edustajat. Ohjausryhmistä voisi näin muodostua vesienhoitotyössä keskeisesti mukana olevien viranomaisten yhteensovittava elin vesienhoitoalueella.

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi voi mahdollistaa monialaisen, poikkihallinnollisen, alueilla aidosti läsnä olevan ja riittävän toimivaltaisen aluehallinnon. Jotta aluehallintouudistukselle asetetut tavoitteet ja toteutuisivat, edellyttäisi se luonnokseen joitakin muutoksia. Uudistus, yhdessä ympäristöllisiä lupamenettelyjä koskevan sääntelyn uudistamisen kanssa, mahdollistaa lupamenettelyiden sujuvoittamisen.

Lupa- ja valvontavirastosta annettavan lain 3 §:ssä säädettäisiin varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämisestä varautumisen yhteistyö-alueilla. Aluehallintouudistuksen aikataulu huomioiden tämä on perusteltua, mutta alueellisen varautumisen toteutusmallin muutostarpeet on otettava valmisteluun viivytyksettä, koska ehdotettu malli ei vastaa alueen toimijoiden tarpeisiin.

Elinvoimakeskuksia ja kehittämis- ja hallintokeskusta sekä Lupa- ja valvontavirastoa koskevassa lakiluonnoksissa esitetään yhteensovittamisryhmien asettamista virastojen ohjaamista varten. Molemmissa yhteensovittamis-ryhmissä tulisi olla myös kyseinen virasto edustettuna.

Elinvoimakeskuksista sekä hallinto- ja kehittämiskeskuksesta annettavan lain 16 §:n 2 momentin perusteluihin tulisi lisätä, että kehittämis- ja hallintokeskuksen johtoryhmän kokoonpanoon kuuluu elinvoimakeskuksen nimeämä edustaja. Elinvoimakeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen toimintaprosessit ovat monilta osin yhteisiä ja elinvoimakeskusten asiakkaisiin vaikuttavia, joten elinvoimakeskusten edustajan on oltava tiiviisti mukana laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita käsiteltäessä.

Ympäristötehtävien siirtyminen lähes kokonaisuudessaan Lupa- ja valvontavirastoon eli eri viranomaiselle erilleen elinkeinojen edistämistehtäviä hoitavasta virastosta, voi aiheuttaa tiedonkulun ja muun vuorovaikutuksen vähenemistä ja elinkeinoelämän tilannekuvan ja -ymmärryksen heikkenemistä ympäristöviranomaisessa. Tämä näkökulma olisi perusteltua lisätä yleisperustelujen kohtaan 4.2.3 Vaikutukset yrityksiin.

Elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettavan valtioneuvoston asetuksen 3 - 13 §:ssä säädettävät lukuisat tehtävien keskittämiset aiheuttavat sen, että Elinvoimakeskuksista ei muodostu hallitus-ohjelman tavoittelemia vahvoja Elinvoimakeskuksia. Aluehallinnon rakenteesta ja palveluista asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille muodostuu vaikeasti hahmotettava. Lisäksi monimutkainen rakenne vaikeuttaa elinvoimakeskusten vaikuttavaa johtamista. Rakennerahastotehtävät ovat keskitettynä neljään elinvoimakeskukseen. Pidämme tärkeänä, että seuraavaa ohjelmakautta valmistellessa otetaan vakavaan harkintaan rakennerahastotehtävien palauttaminen kaikkiin Elinvoimakeskuksiin.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vesistö sääntelyiden ja tulvariskien hallinnan hoitaminen alavirtaperiaatteen mukaisesti sekä rajavesistö-tehtävien painottuminen Kaakkois-Suomeen puoltavat vesivaratehtävän keskittämistä Kaakkois-Suomeen.

Vesien- ja merenhoidon edistämisen- ja toimeenpanotehtävät ovat suurelta osin alueellisten ja paikallisten toimijoiden kanssa tehtävää työtä, jonka tehokas ja laadukas toteuttaminen vaatii niin paikallisten erityisolujen kuin myös alueen toimijoiden tuntemista. Lisäksi vesien- ja merenhoidon edistämisen- ja toimeenpanotehtävät ovat suurelta osin ympäristön ennallistamista. Edellä mainituista syistä tulisi vielä harkita vesienhoidon ja merenhoidon tehtävien sijoittamista jokaiseen elinvoimakeskukseen luonnon-suojelun tehtävien yhteyteen.

Niittyniemi Visa
Kaakkois-Suomen ELY-keskus